

Hoe kan een boerderij bij Bunschoten, waar tradities als het Midwinter-feest en vleeskoeien in de potstal in ere worden gehouden, tegelijk een missie vervullen als het er om gaat het postmoderne boerenbedrijf een gezicht te geven?

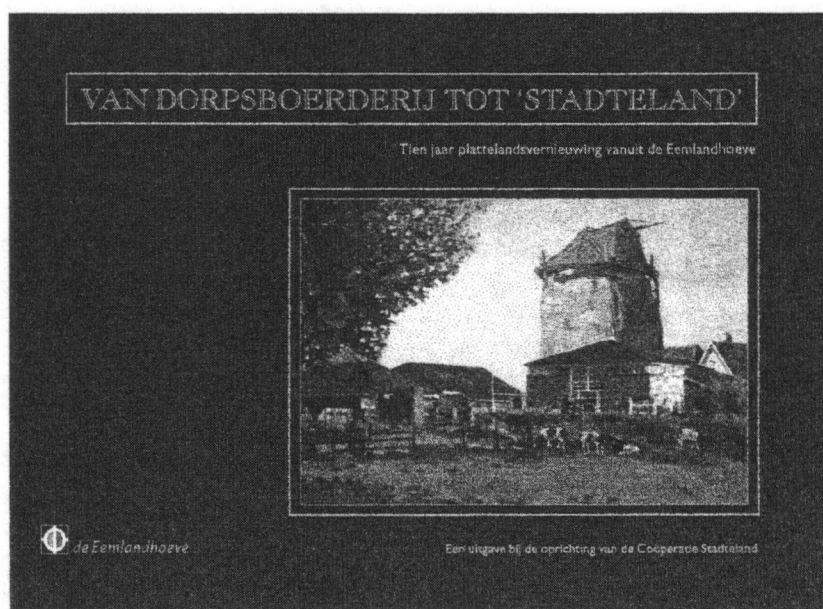
Paul Keuning

BOEKBESPREKING: Jan Huijgen – VAN DORPSBOERDERIJ TOT 'STADTELAND'

Jan Huijgen, de inspirator van deze moderne, coöperatieve boerderij, stamt uit een familie met een lange boeren traditie uit Bunschoten. Jan heeft de kans gehad en genomen om door universitaire studie in Wageningen en afrondende studies filosofie in Amsterdam en Toronto afstand te nemen van de gangbare boerenpraktijk van schaalvergroting, intensieve veeteelt en monocultuur.

Deze nieuwe boerderij, die tegelijk ook voorlichtingscentrum wil zijn, ligt in het Eemland onder de rook van Bunschoten. Met een nieuw concept probeert men een brug te slaan tussen het tijdperk van het grootschalige boerenbedrijf en het omringende milieu. Juist door met respect voor de natuur biologisch verantwoord bezig te zijn, wordt een conflict tussen het bedrijf en de omgeving voorkomen.

Jan Huijgen heeft werkelijk tien tropenjaren achter de rug, toen hij de overgang maakte van het oude familiebedrijf in het centrum van Bunschoten naar de nieuwe planboerderij aan de Bisschopsweg. Op die nieuwe plek kon eigenlijk pas gebouwd worden met financiering van de bank nadat de hele verkaveling achter de rug was; dat zou pas in 2002 zijn. Maar Jan startte in 1993 al, met geld verkregen door hypotheek te nemen op de oude boerderij.

Het was nogal moeilijk om de verschillende overheden mee te krijgen toen het niet gewoon om een nieuw te bouwen boerderij ging. Zeker toen hij met een nieuw plan kwam aanzetten: een zogenaamde boerderij, met daarnaast een voorlichtende rol naar de omringende agrariërs en naar het onderwijs. Met aspiraties zoals het fungeren als discussieplatform naar milieu- en natuurmensen en het opzetten van een natuurpad, dat werd wel heel wantrouwend bekeken door de politiek. De eerste jaren was het dan ook vechten tegen de bierkaai, tot dat er in 1998 gemeenteraadsverkiezingen gehouden werden. Wat deed Jan? Hij zwengelde de discussie over landbouwpolitiek aan, dat werd zeker urgent na problemen als mond- en klauwzeer en gekke

koeienziekte. Voor de meeste politieke partijen schreef hij zelf de landbouwparagraaf uit hun verkiezingsprogramma, waardoor daarna niemand meer om hem heen kon. Ik heb bewondering hoe Jan Huijgen zijn ideeën over verantwoord boeren vastgehouden heeft, ondanks jaren van onzekerheid en kelderende vleesprijzen, juist in de biologische landbouw. Goede vrienden, een goed gefundeerde visie en ook godsdienstige inspiratie zorgden ervoor dat Jan met de verantwoording voor een gezin met drie kinderen op koers bleef.

In het door Jan Huijgen ontwikkelde, postmoderne concept past kleinschalige, op kwalitatieve groei gebaseerde landbouw, waardoor integratie van landbouw en natuur mogelijk

wordt. Ik word door het lezen van dit boek echt nieuwsgierig om de vleeskoeien eens werkelijk in de potstal te zien staan.

De Eemlandcoöperatie.

In 1999 richtten een aantal boeren gezamenlijk de Eemlandcoöperatie op met als doel om voorzieningen te treffen, waardoor de ontmoeting tussen stad en platteland beter mogelijk werd. Voorbeelden van initiatieven in die richting: een natuurroute, een expositieruimte, de verkoop van streekproducten, diverse activiteiten om groepen schoolkinderen te laten ervaren hoe het is om voor een koe te zorgen, om kikkers tussen het gras op te sporen en om slootje te springen. Niet alleen klassen uit Bunschoten-Spakenburg komen geregeld, maar Amersfoort ligt ook om de hoek.

Ark & Eemland

Deze vereniging van boeren en burgers richt zich op het gebied Arkemheen en Eemland. Men streeft een duurzame en waardevolle invulling na van dit leefgebied. Concreet betekent dit de volgende activiteiten:

1. Afspraken maken met de boeren over het beheer van weidegebieden en slootkanten, zodat weidevogels beschermd worden. Hier houdt met name Rob Kole, zich mee bezig. De nieuwe richtlijnen, samengevat in het SAN (Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer), over weidevogelbeheer, zijn voor Rob gesneden koek. Het betekent o.a. dat de natuurorganisaties niet meer beloond worden op het aantal beschermde grutten, maar dat het beheersplan van de boer gehonoreerd wordt. De boeren moeten op hun beurt weer een percentage afstaan aan de natuurverenigingen, die bij dit beheer geholpen hebben.

2. Het maken van plattelandsroutes.
3. Het promoten van streekproducten. Als je toch gaat kijken op de Eemlandhoeve, er is van alles te koop: van eigen honing, bessensjam en kaas tot natuurlijk vlees!
4. Het begeleiden van schoolprojecten voor natuur- en milieu onderwijs.
5. Het contact onderhouden met de media.

Duidelijk is dat het in dit inspirerende boek niet alleen draait om boer Jan of zijn vrouw Maaïke, maar dat rond de Eemlandhoeve een heel netwerk is ontstaan van boeren, particulieren, politici en natuurorganisaties. Deze werkgemeenschap is nu al nationaal bekend, en ook vanuit

het buitenland is men belangstellend over deze nieuwe weg in de landbouw.

Jan Huijgen, een man met visie die nu al lesgeeft op de Agrarische Hogeschool in Dronten, wordt getipt als toekomstig professor in Wageningen. Het zou me niet verbazen als hij het schopt tot minister van landbouw.

Hoe kom je aan dit boek?

Er staat jammer genoeg geen ISBN-nummer in, het is een eigen uitgave van de Eemlandhoeve. Dus, als de boekhandel het niet heeft, ga gewoon eens een kijkje nemen op de Bisschopsweg 5B in het Eemland en koop, behalve een paar lekkere producten, ook dit bijzondere boek.

Dorpsboerderij in de winter

Tekening: J. Voerman Jr